IF METALL

Medlemsmagasin

2 | 2018
Göteborg

s.22

Inga män i styrelsen s.24

Arbetslivet efter 60! s.14

Markus Hallén föreläser i Serbien s.7

Utsliten på jobbet 12

Orkar du jobba till 65?
Angela Teifell har lång erfarenhet av dessa frågor. Att få arbeta mer varierat blir ett längre hållbart arbete och ger inga ensidiga belastningar.

100% anslutningsgrad 16

IF Metall, den största fackklubben på Preem Raffinaderier i Göteborg. Alla är med och levererar bra lokala avtal och man arbetar hårt för att endast ta in entreprenörer med kollektivavtal.

Specialsydd ”Medlem i facket”-utbildning 26

Utbildning hos trucktillverkaren Unicarriers. Tre dagars utbildning om bla. försäkringar, kollektivavtal och Jämställdhet. Jättebra tyckte de anställda.

Personal-förändringar

Rekryteringsprocessen som sattes igång efter att tidigare ombudsman Inga-Lill slutat på avdelningen är nu klar. Ny ombudsman på avdelningen är Markus Hallén. Markus har vikarierat som ombudsman på avdelningen i ett halvår och har tidigare jobbat på Cramo, där han varit fackligt förtroendevald under många år, och har de senaste åren haft uppdraget som klubbordförande.

Då Markus kommer att vara föräldraledig fram till hösten, vikarierar Zaklina Rohman som ombudsman. Zaklina har annars sin anställning på Volvo, där hon tidigare varit fackligt förtroendevald under många år.

Vi hälsar både Markus och Zaklina välkomna till avdelningen.

Text: Angelica Teiffel

ÅTERKOMMANDE

Ledare	3
Krönika	8
Facket på arbetsplatsen	10-11
Mat med Markku	29
Fritid	31
Quiz	31
Korsord	32

IF METALL

Adress: IF Metall Göteborg, Folkets Hus, Olof Palmes plats 3, 413 04 Göteborg.
Tel: 031-774 32 00
Ansvarig utgivare: Karl-Henrik Rosberg, tel. 031-774 32 56
Redaktionskommitté: Michael Blohm/Volvo, Anders Bergström/Saab, Kristofer Bergman/International färg, Annelie Nilsson/Volvo, Tomas Angervik/Volvo, Karl-Henrik Rosberg/IF Metall, Samir Ljutic/Assa Oem, Per Tilander/Powerpipe, Henrik Sörensson/Berendsen Textil Service AB.
E-post: goteborg@ifmetall.se
Produktion: Redaktionskommitté i samarbete med PR-Offset AB i Mölndal
Omslag: Foto, Karl-Henrik Rosberg

OMBUDSMÄN Gemensam telefonslinga: 031-774 32 20

Ronny Svensson
031-774 32 01

Karl-Henrik Rosberg
031-774 32 56

Carina Cajander
031-774 32 62

Dan Holmström
031-774 32 05

Angelica Teiffel
031-774 32 52

Markus Hallén
031-774 32 02

Avdelningsstyrelsen för IF Metall Göteborg

Ordförande:
Mikael Sällström — Volvo

Vice ordf.:
Zarko Djurovic — SKF

Kassör:
Angelica Teiffel — IF Metall Göteborg

Ledamöter:
Marie Stenquist — Volvo
Khuanla Chalardyaem — Berendsen Textil
Sebastian Wessman — Adient
Sandra Christoph — NKC
Tommy Andersson — Hedin Bil
Sebastian Borssén — Borgers Nord

Ersättare:
Jessica Norberg — Volvo
Marie Petersson — SKF
Robert Techel — Preem
Sehija Dzelil — Samhall
Isak Ekblom — Bilia
Caroline Holmeberg — IDC
Samir Ljutic — Assa Oem

INLEDARE: MIKAEL SÄLLSTRÖM

I höst är det riksdagsval

Mikael Sällström
Avdelningsordförande, IF metall Göteborg

En viktig del av valrörelsen är att de olika partierna presenterar vad de vill åstadkomma under nästkommande mandatperiod om de får vårt förtroende. Då kan det vara värdefullt att se tillbaka på hur de agerat när då de suttit vid makten. De senaste fyra åren har vi haft en S-ledd minoritetsregering vars huvuduppgift varit att stärka det välfärdssamhälle som tidigare generationer har byggt upp.

Vi har tagit några steg framåt men självklart finns det massor kvar att göra, och en av våra uppgifter som fackliga företrädare är att påverka politikerna så att det gagnar våra medlemmar. Tidigare åtta år av borgerligt styre med skattesänkningar som enda medicin mot vad som än kunde hända, skapade inte direkt goda förutsättningar för en allmän välfärd.

Jämfört med tidigare regering satsar de på etableringsjobb för människor som av olika skäl har svårt att komma in på arbetsmarknaden. Det är ett initiativ ifrån arbetsmarknadens parter (IF Metall och Teknikföretagen) som förhandlade fram en preliminär överenskommelse och som sedan förankrades med regeringen. Att både fack, arbetsgivare och regering står bakom förslaget gör att det finns mycket bättre förutsättningar för att det skall bli framgångsrikt.

Jag har varit med tillräckligt länge för att inte tro på någon evig högkonjunktur, därför tycker jag det är väldigt positivt att regeringen också tillsatt en utredning för att titta på hur stor beredskap vi har för att möta tuffare tider. Det stod väldigt klart, att vi var dåligt rustade 2008. Men även att våra viktigaste konkurrentländer hade betydligt mer generösa system, med permitteringar och korttidsarbete än vi.

Att vår tidigare förbundsordförande Anders Ferbe, har fått uppdraget som utredare borgar för att vi får en gedigen utredning med förslag som är grundat på en lång erfarenhet och en stor kunskap om vad svensk industri behöver för att klara av både upp och nedgångar utan att behöva massavskeda för att ett halvår senare konstatera att man inte har tillräckligt med folk för att klara av den kommande uppgången. Vi kommer väl också slippa att höra en svensk statsminister dödförklara hela vår industri.

ARBETSPLATSHANDLÄGGARE Telefonslinga: 031-774 32 50

Carina Edlund
031-774 32 55

Filomena Fonseca
031-774 32 65

Niclas Fürst
031-774 32 54

Susanne Karlsson
031-774 32 69

STUDIER

Jan Nilsson
031-774 32 42

Sandra Christoph
031-774 32 11

FÖRSÄKRINGSHANDLÄGGARE

Anette Kristoffersson
031-774 32 53

VERKSAMHETSHANDLÄGGARE

Tarja Kuivala
031-774 32 58

RECEPTION & GULLHOLMEN

Geurg Lahdou
031-774 32 45

Roger Johansson
031-774 32 45

EKONOMI- OCH PERSONALHANDLÄGGARE

Camilla Ekeblad
031-774 32 64

Markköp viktigt steg för bygget av Geelys innovationscenter

Den kinesiska fordonskoncernen Geely har köpt mark på Lindholmen i Göteborg för att kunna bygga ett europeiskt innovationscenter med plats för 3 500 anställda. Den första etappen av bygget inleds under sommaren i år.

– Geelys innovationssatsning i Göteborg betyder oerhört mycket för att långsiktigt stärka den västsvenska fordonsindustrins position i världen, säger Mattias Jonsson, styrelseordförande i Älvstranden Utveckling AB som säljer marken till Geely.

– Innan Geely tog beslutet om var deras europeiska innovationscenter skulle placeras, tittade de på flera platser i Europa. I den processen tror jag att Storbritannien föll bort på grund av att britterna bestämt sig för att lämna EU.

– Göteborg med bland annat Volvo och den starka samlade fordonskompetensen på Lindholmen, blev till slut den starkaste kandidaten. Dessutom finns ett stort engagemang från både regeringen med statsminister Stefan Löfven i spetsen från Göteborgs kommun.

– Det känns oerhört bra att marken nu är såld och att bygget inom kort kommer att starta.

Markförsäljningen underskriven och klar. Gang Wei, projektledare på Geely och vice vd för Geely-ägda teknikföretaget CEVT skakar hand med Mattias Jonsson, styrelseordförande i Älvstranden Utveckling AB.

Förhandlingar om de nya lönerna

Från den 1 april gäller nya löner i bland annat Teknikavtalet. Sedan följer övriga avtalsområden under de kommande månaderna.

– Vi kör på med full kraft för att så snart som möjligt klara av de lokala löneförhandlingarna, säger förhandlingsombudsman Carina Cajander.

Högre lönelyft tror företagen

Den ökade lönsamheten inom industrin kommer att bidra till att driva upp lönerna i år. Lönetrycket ökar när företagen går bra. Detta framgår av Riksbankens Företagsundersökning (feb 2018). Enligt samma rapport finns det utrymme för svenska industriföretag att ytterligare höja sina priser under året.

Nyanställda får ut högre löner

Bristen på arbetskraft gör att lönerna vid nyanställningar trissas upp. Detta gäller i synnerhet för dem som har lång yrkeserfarenhet. Även bland ungdomar från gymnasiernas industriprogram finns en tendens till högre löner.

– Vår känsla är att en del företag kommer att lägga lite extra i den lokala lönepotten i år för att behålla sin kompetens, säger ombudsman Karl-Henrik Rosberg.

Svensk export slog nya rekord

Alla tidigare svenska exportrekord är slagna. Svenska företag sålde varor och tjänster till andra länder för mer än 1 300 miljarder kronor under förra året. I täten av försäljningen gick fordonsindustrin i Västsverige. Även flyg- och rymdindustrin, läkemedelsindustrin, den kemiska industrin och de marina näringarna i Västra Götaland nådde stora försäljningsframgångar utomlands.

En femtedel av landets sammalagda export 2017 var västsvensk.

Riksbanksrapport: God konjunktur

Efterfrågan på svenska industriprodukter är fortsatt hög, både inom Sverige och på de globala marknaderna. Särskilt stark och stabil är efterfrågan i Europa. Det skriver Riksbanken i sin ”Företagsundersökning” i februari i år. Flera av industriföretagen upplever att de nu är på toppen av konjunkturen. En majoritet av företagen tror inte att det ekonomiska läget kan bli så mycket bättre.

Hushållen blev mindre förmögna

Den samlade förmögenheten i de svenska hushållen minskade under fjärde kvartalet 2017. Det var första minskningen på knappt två år. Framför allt var det nedrgången i priser på bostadsrätter som påverkade utvecklingen. Svenska folkets netto-

förmögenhet var vid årsskiftet drygt 14 000 miljarder kronor. Allt enligt SEB:s Sparbarometer.

Etableringsjobb kommer under 2019

En satsning på jobb för långtidslösa och nyanlända i ett läge när det råder brist på arbetskraft. Så sammanfattar IF Metalls avtalssekreterare Veli-Pekka Säikkäla beskedet om etableringsjobb. Regeringen har kommit överens med LO, Unionen och Svenskt Näringsliv. Ersättningen till dem som får etableringsjobben motsvarar en månadslön på nästan 20 000 kronor och den kan ges i högst två år.
Målet med satsningen är att etableringsjobben ska leda till fasta jobb på heltid hos arbetsgivaren. Veli-Pekka Säikkälä anser att detta är mycket bättre än att lagstifta om lägstalöner så som högerpartierna har föreslagit.
En förutsättning för att reformen kan genomföras är att EU-kommissionen inte har några invändningar mot det statliga stöd som är en del av finansieringen. Ambitionen från de engagerade parterna är att avtal om etableringsjobben ska kunna tecknas för olika branscher under sommaren 2019.

Peter Forsberg ny ordförande

Ny ordförande i Göteborgsavdelningens Smidesklubb är Peter Forsberg. Smidesklubben är en branschklubb som representerar medlemmar inom smidesbranschen. Klubben gör bland annat arbetsplatsbesök och arbetar med att organisera medlemmar.

Bilprojektet har rullat igång ...

”Bilprojektet” reser runt bland bilverkstäder i avdelningen. Målen är att rekrytera fler medlemmar, få igång mer facklig verksamhet och starta fler klubbar. Bakom projektet står avdelningens Bilklubb med ordförande Isak Ekblom.

Tillsammans är vi fler än 22 000

I månadsskiftet februari/mars passerade IF Metall Göteborg gränsen 22 000 medlemmar. Grattis oss!

Går från Unionen till IF Metall

Ungefär hälften av de anställda på Optoskand i Mölndal byter avtal och blir kollektivanställda från den 1 april. Av en slump fick IF Metall veta att det fanns personal på företaget som hade arbetsuppgifter som hörde till IF Metalls avtalsområde. Arbetsgivaren trodde att Unionens avtal gällde.
Efter så kallade gränsdragningsöverläggningar mellan Unionen och IF Metall kom förbunden överens om att 38 anställda skulle inrangeras i IF Metalls avtal. Företaget och IF Metall har under förhandlingarna upprättat ett bra samarbete.

Alla på Havd-Group blev medlemmar

Alla kollektivanställda på Havd-Group i Mölndal valde att bli medlemmar i IF Metall. Frågan om vilket förbund de skulle höra till kom upp i en gränsdragningsdiskussion som IF Metall hade med GS-facket. Förbunden blev överens om arbetsuppgifterna hör hemma inom IF Metalls avtalsområde. Havd-Group har nu börjat tillämpa IF Metalls kollektivavtal, I-avtalet.

Text: Ulf Axelson

Fordonskluster med Silicon Valley-vibbar

Ann-Sofie Hermansson (S), Kommunstyrelseordförande i Göteborg

Det är viktigt att vara problemfokuserad. Men det är också nyttigt att ibland vara framgångsfokuserad. Att göra saker bättre handlar även om att se det som är bra. Det är precis vad jag nu tänker ge mig på.

Göteborg är Sveriges industrihuvudstad. Så har det varit länge. Men jag skulle säga att den positionen nu blir allt starkare. Sedan 6–7 år tillbaka finns det en mycket positiv dynamik i den industriella utvecklingen i staden.

Det går bra inom flera industrier. Verkstad, Life Science, IT och rymd är vassa industrigrenar. Av naturliga skäl riktas strålkastarljuset mest mot fordonsindustrin.

Jag är väldigt nöjd med att vi förra sommaren lyckades övertyga Geely att lägga sitt nya europeiska innovationscenter i Göteborg. Planprocessen är nu i full gång. Jag tror att det var just styrkan i det industriella Göteborg som fällde avgörandet. Här finns en hög kompetens och ett stort kunnande. Här finns en utmärkt samverkan mellan företagen, facken, akademin och det offentliga.

Men Geely-satsningen är bara en del i en större trend. Hela mobilitetsklustret har vuxit. I höstas lanserades det nya svenska elektromobilitetslabbet, med sannolik adress Göteborg. AB Volvo kraftsamlar på Campus Lundby, bl a via flytten av Volvo CE:s huvudkontor från Bryssel. Zenuity, Volvo Cars och Autolivs joint venture, och RISE, det statliga bolaget för industriforskning, har båda öppnat huvudkontor på Lindholmen. Hos CEVT, även det på Lindholmen, utvecklas nu de nya modellerna för märket Lynk & Co.

Sammantaget är detta ett kluster i världsklass. Framdriften så stark att man får Silicon Valley-vibbar. Den som vill konkurrera i branschen har inte råd att inte hänga med i vad som händer i Göteborg.

Sveriges industrihuvudstad, som historiskt har tagit olika vägar, är nu definitivt inne på rätt spår. Utmaningen nu är att inte slå av på takten. Bra måste bli ännu bättre.

Text: Ann-Sofie Hermansson (S)
Kommunstyrelseordförande i Göteborg

IF Metall Göteborgs projekt i Serbien får medial uppmärksamhet.

IF Metall Göteborg har sedan 2010 bedrivit ett demokratiprojekt i staden Kragujevac, Serbien. Projektet ”Vi är lika” syftar till att stärka kvinnor inom fackföreningen, på arbetsplatserna och i samhället.

SSSK (Serbiens version av LO) som organiserar de olika fackliga organisationerna är vår samarbetspartner och leder projektarbetet från den Serbiska sidan. Sen starten har hundratals medlemmar samt förtroendevalda haft möjlighet att genom projektet utbilda sig inom språk, data och fackliga frågor så som jämställdhet och arbetsrätt. Projektet är en viktig insats för den globala fackliga verksamheten samt solidariteten.

Varje år så uppmärksammas den Internationella kvinnodagen som en del av projektet genom olika aktioner. I år så donerade IF Metall 10 000 kronor till centret för socialt arbete ”Kneginja Ljubica”. Centret som är en kommunal verksamhet tar emot våldsutsatta kvinnor och barn, här får de möjlighet till säkert boende och hjälp att komma vidare med sina liv. Donationen kommer att användas till att stärka centrets arbete när det gäller insatser för de behövande. Under deras tak finns även familjerådgivning samt hjälp till barn som lever i riskfamiljer. Glädjen över donationen var stor och uppmärksammades av stadens representant i styrelsen för socialt arbete Gordana Damnjanovic samt den Serbiska median.

Inga-Lill Samuelsson och Zaklina Rohman blir intervjuade av media.

Markus Hallén håller seminarium om jämställdhetsarbetet inom IF Metall.

Under besöket i Serbien höll Markus Hallén ombudsman på avdelningen i Göteborg, ett seminarium för förtroendevalda inom SSSK. Seminariet handlade om hur IF Metall organiserar sitt jämställdhetsarbete inom organisationen, på arbetsplatserna och i samhället. Intresset var stort, 38 förtroendevalda från olika arbetsplatser deltog.

– Att dela med sig av våra erfarenheter samt arbetssätt är något vi har bidragit med under hela projekttiden och uppskattas av de fackliga organisationerna i Kragujevac. Sverige och IF Metall anses vara föregångare i många frågor som är viktiga för arbetstagarna och samhällsmedborgarna i Serbien, Säger Koce Anakijoski, en av avdelningens representanter.

Text: Zaklina Rohman

”Nu är du äntligen på rätt plats Fanny, där ni kvinnor hör hemma!”

Fanny Högrell, ombudsman på organisationsenheten

Jag är 16 år och sommarjobbar på en industri i Borås. Jag står med en stor industridammsugare, den som användes varje fredag för städning av golven. Jag skrattar med fast känslan i magen säger något annat.

IF Metall lät göra en undersökning bland medlemskåren efter att #metoo rörelsen lyft på locket till sexismen inom det svenska samhället. Den visar att 59 procent av unga kvinnor och 34 procent av samtliga kvinnor bland IF Metalls medlemmar har blivit utsatta för sexuella trakasserier på arbetsplatsen det senaste året. Det är alarmerande siffror.

Oönskade jargonger, kränkningar och sexuella trakasserier är arbetsmiljöfrågor. Förekommer det på en arbetsplats ska medlemmar, fackligt förtroendevalda och arbetsgivare veta hur de ska agera. Enligt lagen ska varje arbetsplats ha tydliga riktlinjer gällande hanteringen av trakasserier och kränkningar och det är arbetsgivarens yttersta ansvar att se till att alla anställda känner till riktlinjerna. Trots lagkraven visar undersökningen som IF Metall gjort att medlemmar inte vet vart de ska vända sig.

IF Metall är ett feministiskt förbund. Vi arbetar för jämställdhet, jämlikhet och inkludering. Vårt mål är att ha minst 30 procent kvinnor i rådgivande och beslutande organ inom den egna organisationen. Sexuella trakasserier är ett hot mot detta arbete och det är okunskap och osynliggörande som upprätthåller att det fortgår. IF Metall arbetar för arbetsplatser med en schyst och inkluderande jargong. Det är genom det vardagliga fackliga arbetet vi tillsammans med arbetsgivaren skapar mer jämställda arbetsplatser, där kvinnor, män och hen ges lika möjligheter till makt och inflytande.

Jag var 16 år när jag fick mitt första sommarjobb. Jag var både stolt och nervös inför den sommaren. Stolt över att jag lyckats få ett riktigt jobb. Nervös över om jag skulle passa in. När mina 4 veckor som industriarbetare var över hade jag mött snälla arbetskamrater, delat många skratt och lärt mig vad jobbet som montör innebar. Men jag hade också hört jargonger som inte är lämpliga på en arbetsplats - allt ifrån skämt om kvinnor till rasistiska uttalanden. Där och då tänkte jag, ”det är så det är inom industrin, lite sexism får man tåla”. Så tänker jag inte idag.

Metoo har startat en snöbollseffekt. Nu är det vår tur att vara med och forma arbetsplatser fria från jargonger och kränkningar, arbetsplatser där alla känner sig välkomna.

Text: Fanny Högrell, ombudsman på organisationsenheten

Vilka försäkringar ingår i ditt medlemskap?

Kanske har du funderingar om vilka försäkringar du har som medlem i IF Metall eller försäkringarna på sin arbetsplats. I den här artikeln tar vi upp vilka försäkringar som ingår i ditt medlemskap och vilka försäkringar som finns på din arbetsplats, om företaget har kollektivavtal.

IF Metalls folder om de olika försäkringarna.

I IF Metalls medlemskap ingår tre olika försäkringar.

Medlemsolycksfallsförsäkring (fritid)
Det är en försäkring som täcker upp om man skulle råka ut för en skada på sin fritid. Om du exempelvis halkar ute i skogen under en promenad och råkar ut för en skada, liten eller stor. Allt som krävs är att man har gjort ett läkarbesök och fått ett kvitto på detta.
Försäkringen täcker bland annat de utgifter du haft i samband med olyckan, eventuella ärr och invaliditet med mera.

Kompletterad livförsäkring
Detta är väldigt kort en försäkring som är för dina närmaste om du skulle gå bort innan du hinner fylla 65. Denna försäkring gäller för medlemmar som inte uppfyller villkoren i tjänstegrupplivförsäkring som finns på din arbetsplats. Alternativt om din arbetsgivare inte har någon liknande försäkring.

Barngrupplivsförsäkring
Detta är en försäkring för om ditt barn skulle avlida. Försäkringen gäller fram till och med det kalenderår som barnet fyller 18 år.
Fullständiga försäkringsvillkor på medlemsförsäkringen hittar du på www.folksam.se

Är du anställd på en arbetsplats med kollektivavtal, då är du även garanterad de avtalsförsäkringar som facket har förhandlat fram.

Avtalsgruppförsäkring AGS
Denna försäkring betalar ut 10 procent av din lön, när du erhåller sjukpenning från den 15:e sjukdagen. För att kunna nyttja försäkringen måste man ha varit anställd i minst 90 dagar på sin arbetsplats. Den betalas ut som längst i 360 dagar.

Tjänstegrupplivförsäkring TGL
Detta är en livförsäkring som är för de närmaste ifall du avlider innan du hinner fyll 65 år.

Trygghetsförsäkring TFA
Denna försäkring täcker ifall du råkar ut för en olycka på jobbet eller drabbas av en arbetssjukdom. Den ersätter bland annat din inkomstförlust när du råkat ut för en olycka och blir sjukskriven. Försäkringen ger också ersättning för bland annat invaliditet, ärr, sveda och verk samt kostnader som uppkommit i samband med läkarvård med mera.

Avgångsbidrag AGB
Gäller för de som fyllt 40 år upp till och med 64 år. Försäkringen ger en ersättning om man blir uppsagd på grund av arbetsbrist. Beloppet beror på ålder och betalas ut med ett engångsbelopp. Du måste varit anställd i minst 50 månader.

Föräldrapenningtillägg FPT
Denna försäkring ger 10 procent extra av din lön under tiden du får föräldrapenning, upp till 6 månader. För att få ersättning måste du varit anställd i minst 12 månader hos en eller flera arbetsgivare de senaste fyra åren. Du får då ersättning i högst 60 dagar. Har du varit anställd i minst 24 månader de senaste fyra åren, får du ersättning i högst 180 dagar.
Ersättning ges fram tills det att barnet fyllt 18 månader.

Anette Kristoffersson, försäkringshandläggare på IF Metall Göteborg.

Dessa försäkringar är en del av ditt försäkringsskydd på jobbet. Du hittar alla försäkringar och fullständiga försäkringsvillkor på www.afa.se

Vill du ha mer information om försäkringar, prata med ditt lokala fackliga ombud eller kontakta avdelningen.
Du hittar även information på www.ifmetall.se

Text: Peter Tilander

VARJE MÅNAD utses medlemmar till fackliga uppdrag. Följande medlemmar har fått förtroendet av sina arbetskamrater och av IF Metall Göteborg och blivit valda till avdelningsombud. Nu är de "FACKET" PÅ ARBETSPLATSEN. Även om de inte har svar på alla frågor kan de ofta lotsa den som undrar rätt.

IF METALL Göteborg
Förtroendevald

NYA AVDELNINGSOMBUD

Hallå där, Jennie Fallenbrink på Spocs AB!

Varför blev du avdelningsombud?
– Dels för att vi inte hade något och måste såklart ha ett. Men också för att det ger erfarenhet och kunskap. Samt att det känns bra att få hjälpa och stötta medlemmarna på arbetsplatsen.

Varför är du medlem i IF METALL?
– För att det är IF Metall som har kollektivavtalet på Spocs. Det alltid bra att vara medlem i facket, att känna tryggheten och att alltid ha stöd och någon bakom ryggen.

Vilken fråga är den viktigaste IF METALL ska driva?
– Allt kollektivavtalet följs av arbetsgivarna och att vi medlemmar ska känna oss trygga och säkra på våra arbetsplatser.

Vilken fråga är viktigast för dig på din arbetsplats?
– Att det är en bra arbetsmiljö, både fysisk och psykosocial. Vilket är en förutsättning för att man ska trivas och utföra ett bra arbete. Sen det viktigt att jag som fackligt förtroendevald ska få förutsättningarna från företaget att få stötta och företräda medlemmarna.

Har du gått någon facklig kurs?
– Nej det har jag inte. Men det ska jag givetvis göra.

Fler NYA Avdelningsombud

Robin Andreasson
Modul-System HH AB

Jennie Fallenbrink
Spocs AB

Tim Holmberg
Bra Bil i Göteborg AB

Kevin Svensson
Bra Bil i Göteborg AB

Reed Hearns
Bra Bil i Göteborg AB

Jesper Ekholm
Bra Bil i Göteborg AB

Sebastian Johansson
Holmgrens Bil i Göteborg AB

Richard Hultgren
Neoplan Väst AB

Björn Milde
Askims Pump & Maskinteknik AB

Tomas Johansson
SEVAB Concept AB

NYA FÖRETAG MED KOLLEKTIVAVTAL

Moogio AB	Teknikavtalet IF Metall
Abb Inocean AB	Teknikavtalet IF Metall
Borst-Anders Lås & Beslag AB	SVEMEK-avtalet
Slovwelding s.r.o	SVEMEK-avtalet
Skåne Svets Support Aktiebolag	Teknikavtalet IF Metall
MCA Lyft & Montage AB	Teknikavtalet IF Metall
Junttan AB	SVEMEK-avtalet
Svenska Jalusi AB	Teknikavtalet IF Metall

NY KLUBB INOM AVDELNINGEN

Bodycote Ytbehandling

Klubbstyrelse:
Mirsad Maslo, *klubbordförande*
Mattias Högfjäll, *vice ordförande*
Peter Svensson, *kassör*
Magnus Idewald, *sekreterare*
Michael Jinton, *ledamot*
Jadranko Gojic, *ersättare*
Robert Kålberg, *Försäkringsinformatör*

SKYDDSOMBUDET är arbetstagarnas företrädare i arbetsmiljösammanhang. Ditt skyddsombud har kunskap om de lagar och regler som gäller för arbetsmiljön. Hon eller han kan då se till att arbetsgivaren följer och bedriver arbetet enligt gällande regler. Arbetsgivaren är ansvarig för arbetsmiljön. Att arbeta för en bättre arbetsmiljö är ett viktigt fackligt uppdrag i IF Metall. Skyddsombudets insatser har stor betydelse för hur människor mår och trivs med sitt arbete. Här presenteras en del av avdelningens nya utsedda skyddsombud

NYA SKYDDSOMBUD

Hallå där, Eliaz Utbult på ET Emballageteknik!

Foto: Jennifer Oham

Varför blev/är du skyddsombud?
– Jag fick frågan när vårt tidigare skyddsombud slutade. Jag kände att det kunde vara både kul och spännande med ett förtroendeuppdrag.

Vilken utbildning är mest angelägen för dig som skyddsombud?
– Först ska jag gå BAM (bättre arbetsmiljö). Sen tänker jag söka kursen vald på jobbet.

Vilken arbetsmiljöfråga är viktigast för dig hos din arbetsgivare?
– För mig så är det den allmänna arbetsmiljön, säkerheten i det dagliga arbetet. Både när det gäller den fysiska och psykosocial arbetsmiljön.

Varifrån kommer ditt engagemang?
– Jag har alltid tyckt att det är kul att testa nya saker, att få nya perspektiv på saker. Det är alltid bra att bredda synen och tankarna kring olika frågor.

Fler NYA Skyddsombud

Andrzej Gustafsson
S K Licenssvets Frölunda AB

Eliaz Utbult
ET Emballageteknik AB

Daniel Sundberg
ALT Hiss Göteborg AB

Anders Kvarefelt
PMC Hydraulics AB

Jadranko Gojic
Bodycote Ytbehandling

Bertil Adielsson
Textilia Tvätt & Textilservice AB

Patrik Runsteen
Nordsvets i Göteborg AB

Thomas Alexandersson
Modul-System HH AB

Tomas Holmgren
Geotech Ingenjörsfirma AB

Anders Johannessen
Weg Scandinavia AB

Patrik Eriksson
Midroc Metalock AB

Magnus Andreasson
Midroc Metalock AB

Använd ditt medlemskort

Du kommer väl ihåg att använda ditt medlemskort?
Det är laddat med mängder utav rabatter och förmåner.
Gå in på vår hemsida och klicka på ”medlem” och läs om medlemsförmånerna. Där hittar du alla förmåner och rabatter.
www.ifmetall.se
Har du tappat bort ditt medlemskort och vill ha ett nytt, kontakta avdelningen eller beställ ett nytt på medlemsportalen.

Vad väljer du?

☐ Ett jobb som sliter ut mig före pensionen

☐ Ett jobb som inte har påverkat min hälsa när jag blir pensionär

Svaret är självklart. Vem vill bli utsliten på jobbet?
Ingen.
Ändå händer det.
En undersökning från 2016* visar att medlemmar i LO i genomsnitt går i pension när de är 63,8 år. Maskin-operatörer inom läkemedelsindustri och hygienteknisk industri går ännu tidigare. Redan vid 62 år – tre år i förtid. Bara för att ta ett exempel.
Hållbara jobb handlar bland annat om just detta. Om att vi som arbetar ska orka hela vägen. Om att kunna leva goda liv även när vi blir äldre.

*Vem kan jobba till 67? En rapport om medelpensioneringsåldern i olika LO-yrken

Ombudsman Angelica Teiffel:
”Det är lätt att prata om löner. Håll-bara jobb är mycket svårare.”

Orka arbeta till 65 år.
– Vi är inte alls där idag, säger Angelica Teiffel. Det finns för få goda exempel på arbetsplatser där man lyckats utveckla arbeten som inte sliter ut våra medlemmar.

Angelica har lång erfarenhet av de här frågorna. I åtta år jobbade som förbundsombudsman med hållbart arbete på IF Metalls förbundskontor i Stockholm. Nu har hon samma ansvar, men som ombudsman på IF Metall Göteborg.
– Hållbara arbeten är varierade, förklarar hon.
– Hjärnan får stimulans eftersom den måste jobba. Olika muskelgrupper i kroppen blir aktiverade och det ger inga ensidiga belastningar.

Styckade jobb vanligare
Allt börjar med hur arbetet ser ut och fungerar:
Till jobb på ett löpande band där arbetsmomentet tar 90 sekunder behövs ingen kompetensutveckling. Man lär sig på en dag. Sedan är det bara att köra på. Så länge jobben fungerar på det sättet kommer människor att drabbas av förslitningar.
– Min bild är att den här typen av uppstyckade jobb är vanligare i företag som styrs av ledningar som sitter i andra länder. De anser ofta att arbetet ska vara organiserat på samma sätt överallt.
Ett liknande synsätt uppenbarar sig när industriföretag tar in bemanning. För att bemanningspersonalen snabbt börja producera, styckas jobben i bitar som går att lära på kort tid.
Precis det som Angelica inte vill se.

Ljuspunkter i svenskägda företag
Hon betonar i samma andetag att det finns ljuspunkter. Bland annat i en del

små och medelstora företag som har ganska stor teknikhöjd. Där ser företagsledningarna ofta betydelsen av att de anställda klarar många arbetsuppgifter. Det minskar sårbarheten i produktionen, ökar flexibiliteten och stärker konkurrenskraften.

Bred kompetens finns också i bilverkstäder med personliga servicetekniker. De sköter allt, från kundmottagning och bokning till verkstadsarbete och leverans. Behoven av lärande och utbildning är hela tiden stora. Branschen har förändrats oerhört mycket på relativt kort tid.
– Min slutsats är enkel: På företag med litet arbetsinnehåll finns inga, eller bara små, behov av kompetensutveckling. Så länge jobben är upplagda på det viset blir det mycket svårare att nå fram med resonemang om hållbara arbeten.

Uthållighet och tålamod

Att klubbarna utan vidare får med sig medlemmarna på en förändring är inte givet.
– Jämför med löneförhandlingarna. Där finns ett tryck från medlemshåll.
– Frågor om hållbart arbete en helt annan sak. De tar lång tid och de är otacksamma att driva i meningen att de kräver uthållighet och tålamod.
– Tänk på en medlem som stått vid samma maskin i 20 år och som kan den utan och innan. Hen är bäst på just det jobbet. Det kan bli jättesvårt för oss att få gehör för att arbetet borde vara mer varierat.
När allt fungerar bra behöver man inte lära nytt. Eller?
Men vad händer om maskinen rationaliseras bort? Förr var det lång anställningstid som gav anställningstrygghet. Numera är kompetens att klara många arbetsuppgifter ett mycket starkare kort.

Få igång diskussionerna

Angelica Teiffel anser att det bara är bland medlemmarna ute på arbetsplatserna som utvecklingen av hållbara arbeten kan växa fram. Lönesystem som uppmuntrar kompetensutveckling är ett hjälpmedel på vägen.
– Det gäller framför allt att få igång diskussionerna om vad som gör jobben bra för oss, både nu och på lång sikt. Med större arbetsinnehåll, mer varierade och utvecklande och med mindre risker för skador.
– Frågan är lika viktig för företagen. De attraktiva arbetsplatserna kommer att bli vinnare i kampen om arbetskraften. Det kan bli ett trumfkort för oss.

Text: Ulf Axelson

Mattias Jonssons idé om arbetslivet efter 60

80 procent arbete 90 procent lön 100 procent pension

Tänk att efter 60 år kunna gå ner till 80 procents arbetstid, få 90 procent av lönen och full avsättning till pensionen. Den lösningen föreslås av riksdagsman Mattias Jonsson (S) som själv kommer från industrin.
– Det behövs ett nytänkande och med den här idén kan alla bli vinnare, förutspår han.

Mattias vill se nya idéer av flera skäl:
Alltför många arbetare sliter ut sig på jobbet innan de når pensionsåldern 65 år.
Industrin har stort behov av att behålla kompetent arbetskraft.
Samhällets kostnader för pensionerna ökar hela tiden.

Fördelar för dem som arbetar

– En mer flexibel övergångsperiod från arbete till pension vore bra för dem som arbetar, anser Mattias.
– Om man vid exempelvis 60 års ålder får rätt att minska arbetstiden till 80 procent, så lättar arbetsbördan och tiden för återhämtning blir längre. Med morötter i form av 90 procent av lönen och pensionsinbetalningar motsvarande heltid, tror jag att många kan tänka sig att arbeta till 65 år.
– En flexibel övergång ersätter dagens brutala avslut där man går från arbetare enda dagen till pensionär den andra. Den dramatiska förändringen vet vi att många inte klarar.

Fördelar för företagen

Mattias Jonsson ser stora fördelar även för företagen. Framför allt blir det lättare att behålla värdefull kompetens. De som har arbetat länge har ofta ett brett yrkeskunnande som är svårt att ersätta. En del av sin tid kan de som är äldre lägga på att föra över kompetens till yngre arbetskamrater.
– 90 procent av lönen för 80 procents arbetstid och full pensionsavsättning tror jag att många arbetsgivare ser som ett rimligt pris för att trygga kompetensen i företaget.

Fördelar för samhället

En tredje aspekt på frågan är samhällets kostnader för pensionerna. Pensionssystemet byggdes upp i en tid när många lämnade skolan tidigt för att börja arbeta. De fick de lång tid på sig att tjäna in sina pensioner. På den tiden var medellivsslängden väsentligt kortare än den är idag.
Nuförtiden är det många som studerar länge och medellivslängden har ökat. Det betyder att åren som man betalar in pension genom arbete blir färre samtidigt som åren som man tar ut pension blir fler.
– Det säger sig själv att en sådan ordning inte håller, säger Mattias Jonsson. Därför blir det allt viktigare att fler kan arbeta längre.
– Men det får absolut inte ske på bekostnad av att människor tar skada. Därför kan lösningen med flexibel övergång från arbetsliv till pension bli värdefull.

Människor är olika

Mattias pekar på att flexibilitet har andra fördelar framför fyrkantiga lösningar som är lika för alla.
– Människor är olika, tänker olika och vill göra olika saker. En industriarbetare som har haft tunga arbetsuppgifter under hela arbetslivet är i regel mer sliten än en som haft ett lättare jobb. Dessutom finns det skillnader som beror på bland annat genetiska, sociala, ekonomiska faktorer.
– Vi är inte stöpta i samma form. Alla lever sina egna liv och åldras i olika takt. Därför behövs ett mer flexibelt system.

Vill starta en diskussion
Det viktiga för Mattias Jonsson är inte exakta åldrar och procenttal. Han vill istället starta en diskussion om ett nytt system för övergång mellan arbete och pension. Det ska på ett bättre sätt ta tillvara varje människas individuella förutsättningar. Samtidigt ska det möta både företagens behov och samhällets intresse av att skapa ett långsiktigt hållbart pensionssystem.

Delpension är rätt riktning
Avtalet om delpension ser Mattias som ett steg i rätt riktning. På sikt ska arbetare själva kunna välja när de vill börja ta ut sin pension. Genom avsättningar i löneförhandlingarna sparas pensionskapital upp så att delpension blir ekonomisk möjlig.
– Men det tar en hel generation innan pensionspengarna hinner byggas upp. Därför är det bra att göra förbättringar redan nu.

Text: Ulf Axelson

Hitta oss på Facebook:
IF Metall Göteborg.
Instagram och Twitter:
@ifmetallgbg

Följ IF Metall Göteborg i sociala medier

Internet och social mediers betydelse ökar allt mer och många diskussioner sker idag på Facebook, Instagram och Twitter. IF Metall Göteborg kan på ett enkelt sätt kommunicera en viktig nyhet eller händelse snabbt via vår Facebooksida eller på vårt Instagram- och Twitterkonto. Det krävs dock att det inte stannar där, vi behöver medlemmar som sprider det vidare. Det kan du hjälpa oss med!
Gilla IF Metall Göteborg på Facebook och följ oss på Instagram och Twitter, då får du snabbt och enkelt ta del av vad som händer inom IF Metall Göteborg.
Väljer du sen att dela våra inlägg så visar du andra vad vi tillsammans i IF Metall gör.
Besök även vår hemsida, www.ifmetall.se där hittar du inte bara nyheter utan även kontaktuppgifter, medlemserbjudande och mycket mer.

Text: Karl-Henrik Rosberg

Preem Raffinaderi i Göteborg, med säkerhet i fokus

IF Metallklubben är största fackklubben på Preem Raffinaderi i Göteborg med 151 metallmedlemmar. Tillsammans med Lysekil Preem Raffinaderi organiserar metallklubben ca 550 metallare.

Preems anläggning i Göteborg.

100 % anslutningsgrad är något som kännetecknar den lokala fackliga verksamheten på Preem. Den fackliga verksamhet där alla är med och levererar bra lokala avtal. Ett sådant är det lokala tjänstepensionsavtalet på 4,3 % som man kan vara extra stolt över.
– Dessutom är pensionsavtalet kopplat till fackligt medlemskap och gäller bara för fackligt anslutna arbetare. Resultatet av det är att ingen har råd att vara oorganiserat, säger Fredrik Jisland, Sekreterare i verkstadsklubben.

Lokalt lönesystem finns också som uppdateras regelbundet i samverkan mellan fackliga representanter och företaget.
Preem Raffinaderi har växt de senaste åren och nyanställningar ökar stadigt. Skiftarbete med 24 timmars produktion tillämpas idag. För IF Metallklubben är de viktigaste frågorna utöver bemanningen även jämställdhet och säker arbetsmiljö.
I september- oktober 2017 genomfördes

Verkstadsklubbens sekreterare, Fredrik Jisland.

det största produktionsstoppet någonsin med cirka 1 500 entreprenörer inne på området samtidigt. Under stoppet testades det nya lokala ”stoppavtalet” som visades vara bra. Utvärdering av både stopp och avtal pågår nu.

IF Metall klubben har arbetat hårt för att endast tillåta entreprenörer med kollektivavtal att utföra arbete på anläggningen. Genom fungerande samverkan mellan IF Metallklubben och företaget definierades rutiner för detta. Klubbstyrelsen består av 10 förtroendevalda och skyddsorganisationen sköts av 15 skyddsombud. Skyddskommitté och företagshälsovård finns på företaget sen flera år tillbaka. En nyanställd företagsläkare finns på plats som tar hand om de anställda på Lysekils och Göteborgs anläggningar. Företagsläkaren kommer senast från försvarsmakten och han ser många likheter mellan Preem och försvarsmaktens sätt att arbeta, framförallt vad gäller högt säkerhetstänk.

– Jag ser fram emot att arbeta på ett företag som satsar på inbyggd företagshälsovård i en tid då många lägger ut den verksamheten på entreprenörer, säger Dennis Bjur företagsläkare.

Preem Raffinaderi är ett toppmodernt raffinaderi med siktet inställt på omvandlingen mot ett hållbart samhälle. Ständigt fokus på ökning av förnybart och målet är att 2030 vara fossilfria.

Text: Samir Ljutic

Preem är Sveriges största drivmedelsbolag.

Preem AB har drygt 1 400 anställda varav 900 arbetar vid de två raffinaderier i Göteborg och Lysekil. Tillsammans med personal hos återförsäljare och partners är de över 3 000 medarbetare som möter kunderna under Preems varumärke.
Mohammed Al - Ahmoudi är Preems enda ägare.

Daniel tar gärna med Leia in i de gamla spelens världar

Verklighetsflykt. En skön motsats till det inrutade vardagslivet.
– På fritiden kan jag jaga monster i en grotta eller vara agent i ett skjutspel.
Möt Daniel Birkeland. Klubbordförande på P Dahl Elektronik & Data i Mölndal där det handlar om hisselektronik. Han är också en nörd som älskar gamla TV- och dataspel.

På en julfest 2012 blev han övertalad att ”sitta med och testa på”. Några månader var han invald i klubbstyrelsen. Intresset för fackligt arbete har växt i takt med att han lärt sig mer och mer.
– Kunskaper är viktiga, säger han och minns hur det var i början. Spännande, men skitnervöst ibland – att ta ansvar för saker som han inte var säker på att han skulle fixa.

Göra det man är bra på

Daniel pratar om att ta vara på det som var och en är bra på.
– Under en period var jag försäkringsrådgivare. Mitt dåliga minne för sådana saker visade att det inte var ett uppdrag för mig. Istället har vi kille som verkligen kan hantera försäkringsfrågor på ett bra sätt.
– Min grej är mera att vara lyhörd, fånga upp synpunkter och ha åsikter.

Hjälps åt i styrelsen

Han tycker att medlemmarna i klubbstyrelsen är duktiga på att samarbeta. Ett exempel är förhandlingsarbetet. De som har bäst kunskaper och erfarenheter inom ett visst område får ta förhandlingen när det området blir aktuellt.
Ungefär på samma sätt fungerar det med rollen som ordförande i klubben.
– Någon måste ta den. Det blev jag, men det kunde lika gärna ha varit någon annan. Vi hjälps åt.
– Det är bra att vi har en klubb för jag upplever att det praktiska fackliga arbetet går snabbare. Samarbetsklimatet är gott och vi hittar smidiga lösningar.

Nio medlemmar i klubben

När Daniel Birkeland möter fackliga företrädare från stora företag som exempelvis Volvo och SKF, blir skillnaderna tydliga. På P Dahl handlar det om nio medlemmar. Styrelsemöte med alla första måndagen i varje månad. Medlemsmöte på vår och höst. En medlemsakti-

vitet varje år för pengar ur klubbkassan. Det kan bli Liseberg, paintball, curling eller något annat.

Tatuering av Zelda

Daniels fritid är en motsats till hisselektroniken på jobbet. När han får tid för sig själv kliver han in i en nostalgisk värld av gamla TV- och dataspel. Han grottar ner sig i spelkonsoler som 8.bitars Nintendo och Super Nintendo. Lagar och modifierar. Löder gärna.

Tatueringen på ena armen säger en del om vad han gillar mest. Där finns Zelda.
– Den absolut bästa TV-spelserien som gjorts.

Leia är med och spelar

– Super Nintendo är tidlöst, pixcel-perfekt och vackert att titta på. Jag är uppväxt med det och minns att jag tyckte att det var så verkligt när jag var liten. Spelen har en berättelse i grunden och de är fantastiskt kul att spela.

Nuförtiden spelar Daniel både nytt och gammalt. Det gamla håller fortfarande. Dessutom för han det vidare. Dottern Leia (just det; döpt efter prinsessan Leia i Star Wars) är två år och får sitta med och lära sig gamla spel som Super Mario.
– Leia är en av mina framtida spelpolare, skrattar Daniel som medger att han är en nörd, men att det finns de som är nördigare …

Text: Ulf Axelson

PON Equipment – Två år med klubb, vad har hänt?

PON Equipment är återförsäljare av Caterpillarmaskiner inom bygg och anläggning, industri och gruvdrift. I utbudet finns över 100 maskintyper, allt från mini-grävare till stora tunga gruvmaskiner på 900 kilo till 190 ton. Slutmontering och specialanpassning efter kundernas önskemål samt maskinservice ute på fält sysselsätter ett 20-tal montörer och servicemekaniker.

Ur reportaget om den nybildade klubben på Pon Equipment 2016.

För två år sedan bildades en facklig klubb som organiserar IF Metallare på företaget. Innan klubben bildades sköttes det fackliga arbetet av avdelningsombudet David Rydén.
- Det fackliga arbete är som bäst när vi är flera som deltar, samverkar och där ingen upplever det som stor arbetsbörda, säger David Rydén.

Tillsammans med några andra engagerade arbetskamrater och med avdelningens stöd när det gäller facklig utbildning till förtroendevalda, kunde den lokala klubben startats. David tillägger att företagsledningen var positiv inställd till att klubben bildades och den stötningen var viktig för att få ett beredare engagemang i det fackliga arbetet. Alla är överens om att sedan klubben bildades så har informationsspridning kring fackliga frågor blivit mycket bättre. Möjligheten till dialog och inflytande har ökat väsentlig.

Brist på kompetents inom vissa yrkesgrupper är ett utbrett problem inom industri och PON Equipment är inte undantagna. För att komma åt problemet samarbetar företaget med Cambridge utbildningscenter i USA, som anordnar praktiska- och onlineutbildningar för servicemekaniker och instruktörer.

IF Metall Klubbstyrelse: Jesper Gordon/Ordförande, David Rydén/Sekreterare och vice ordförande Marcus Landegren/Kassör, Yehya Adwan/Ledamot, Omid Hussainy/ Huvudskyddsombud

Flera förtroendevalda vittnar om att, trots jämställdhetsperspektiv vid nyanställningar har de inte lyckats anställa några kvinnor på kollektivsidan. Idag finns bara en kvinna bland ett 20-tal IF Metallare på företaget.
Jämställdhetsarbete är något som klubben tillsammans med företaget kommer att prioritera framöver i syfte om att få en bättre könsfördelning och i slutändan en trevligare och trivsammare arbetsplats.

Skydd och säkerhet är viktigt och en prioriterad fråga som berör alla. Servicemekaniker är en extra utsatt yrkesgrupp med förekommande ensamarbete, fallolyckor samt belastningsskador. Verkstadsklubben i samverkan med företaget jobbar proaktivt med förebyggande insatser där kompetens och säkerhetsmedvetande är i fokus.

Text: Samir Ljutic

Vittnesmålen är omskakande #metoo

Under vintern har det tagits flera initiativ till manifestationer kring #metoo runt om i Sverige, det gör mig glad. Jag känner mig hoppfull inför framtiden, det här måste vi fixa tillsammans. Det är viktigt att vi enas mot sexuella trakasserier, oavsett kön, ålder eller politiska åsikter i övrigt.
Vi måste backa dom röster som hörts. För vittnesmålen är omskakande. När jag läser om vad kvinnor får utstå på arbetsplatser, på fester eller på nätet blir jag förtvivlad. Så här kan vi inte ha det - det är inte okej!
En kollega till mig berättade om en kommun där kommunchefen samlat alla tjänstemän och politiker till ett stort möte i samband med #metoo. Chefen var kortfattad och arg när han deklarerade att om någon får för sig att tafsa på och trakassera kollegor så hör den inte hemma på den här arbetsplatsen. Det är nolltolerans som gäller, svinerier ursäktas inte. Jag tror att en av dom viktigaste åtgärderna för att förebygga sexuella trakasserier är att göra just som den här kommunchefen. Vi män har verkligen möjligheten att förändra genom att själva ställa oss på dom utsattas sida.
Frågan om rättssäkerhet, folkdomstol och rätten att inte bli dömd på förhand är såklart viktig att ta på allvar. Samtidigt så tycker jag att det enorma flödet av vittnesmål tydligt visar att det finns stora brister i hur de formella rättsliga procedurerna går till. Idag finns det helt enkelt inte någon äkta rättssäkerhet för den som blir utsatt.

Nej nu är det dags för oss gubbar att backa damerna, och stötta den förändring som nu sker.

Olle Ludvigsson
ledamot i Europaparlamentet (S)

Hotet mot facket

Fackets verktyg och rättigheter står på spel. Dina anställningsvillkor och ditt försäkringsskydd i socialförsäkringarna står på spel. Dina möjligheter till ett tryggt och säkert jobb står också på spel.

– Vinner Alliansen detta val och bildar regering med stöd av Sverigedemokraterna, då kan vi med säkerhet hälsa hem på en hel del punkter när det gäller arbetsrätten och utvecklingen av vårt socialförsäkringssystem. Då börjar nedrustningen av den svenska modellen och vi kommer att stå inför en stor otrygghetsschock, det kan jag lova er, säger Jan Nilsson, facklig/politiskt ansvarig ombudsman för IF Metall Göteborg.

I år är det val till kommun, landsting och riksdagen och det börjar märkas. Partier börjar positionera sig och komma med förslag för hur de vill att landet ska utvecklas, ekonomin, välfärden och hur arbetsrätten ska se ut i deras idealsamhälle. Socialdemokraterna och LO-facken har i varje val sedan rösträttens införande kommit med gemensamma krav och även sina egna på hur samhället ska utformas för att bäst passa vanligt folk.

– Jag ser en hel del förslag som Socialdemokraterna går till val på som otroligt bra reformer för att förbättra för vanligt folk. Det råder ingen tvekan vilka som har en politik för vanligt folk. Detta har regeringen under mandatperioden visat med den senaste budgeten som riktar kraft där det mest behövs. Alliansen alternativ i sin budget är som vanligt skattesänkningar för de som redan har, säger Jan Nilsson.

De senaste utspelen som bland annat Alliansen och Sverigedemokraterna ställer sig bakom är hotet om att lagstadga om minimilöner på vår arbetsmarknad. Detta skulle vara ett ordentligt angrepp på den svenska modellen och en farlig väg att gå enligt Jan

Arbetsrätten

Jan Nilsson, fackligt-politiskt ansvarig ombudsman på IF Metall Göteborg

Valloggan

– Att lagstadga minimilönen är ett direkt slag mot oss som fackförening och den svenska modellen. Parterna på arbetsmarknaden kommer överens om villkoren på arbetsmarknaden och har så gjort under en väldigt lång tid. Om vi skulle lagstadga lön i Sverige så spelar det roll vem som sitter vid makten. Den modell med kollektivavtal som bestäms av facken och arbetsgivarna är till stor del bortkopplad från den politiska makten, menar Jan.

IF Metalls krav i denna valrörelse är ökad trygghet på och mellan jobb, rätt att vara sjuka tills vi blir friska, att ingen ska behöva dö av jobbet och ett starkt nej till osäkra anställningar och lägre löner. Något som Alliansen och Sverigedemokraterna på punkt efter punkt visat sig inte stödja. Sänkning av a-kassan och sjukförsäkringen, en bortre tidsgräns i sjukförsäkringen, nej till nollvision mot dödsolyckor i arbetet, mer undantag i Lagen om anställningsskydd och en sänkning av lägstalönerna genom lagstiftning är exempel på saker som Alliansen tillsammans med Sverigedemokraterna röstat för eller lagt förslag om att genomföra vid eventuell valvinst och ett regeringsskifte.

– Detta är förslag som går tvärtemot de förslag som Socialdemokraterna och IF Metall sagt sig vilja utveckla i detta val. Jag ser detta som ett stort hot, mot alla de villkor vi har genom våra kollektivavtal. Detta riskerar att föra över en hel del makt till arbetsgivarnas sida, avslutar Jan Nilsson med.

Text: Kristofer Bergman

Kollektivavtalet

En styrelse med vilja av stål

En klubb som består av enbart kvinnor inom industrin, ja det finns. Möt kvinnorna som bestämde sig för att få igång det fackliga arbetet på allvar på Svenska Retursystem i Mölnlycke.

Ordförande Alma vid klubbens facktavla

Det som oftast kännetecknar en IF Metall klubb är att styrelsen består av mestadels män, men inte på Svenska Retursystem i Mölnlycke. Där verkstadsklubben består av fem kvinnor.
– Att det inte är några män i styrelsen är bara en slump, det bara blev så berättar ordförande och skyddsombudet Alma Olausson.

Utveckla klubben

Klubben har funnits i drygt tre år men halva styrelsen är ny men har fått bra stöd från avdelningen för att komma igång med arbetet. Något som står högt upp på agendan är att alla i klubben ska få facklig grundutbildning, känna sig trygga och veta sina rättigheter.
Malin Örtendahl som är studieansvarig berättar att det skall göras en studieplan där man ska få en bild över vad respektive person i klubben behöver för utbildning, men även att klubbstyrelseutveckling hade varit bra.

Motarbeta ojämlika löner

Då det inte finns något lönesystem på företaget upplevs lönerna orättvisa och ojämlika bland medlemmarna. Därför är det ett av klubbens viktigaste mål att försöka jämna ut löneskillnaderna så att man får lika lön för lika arbete.

På Svenska Retursystem tvättas och repareras returpallar och returlådor för dagligvarubranschens hantering och transporter av livsmedel.

Ökat engagemang

Företaget startade för tio år sedan och har fyra anläggningar runt om i Sverige men det är bara i Mölnlycke som det finns en klubb kvar.
Alma berättar att det har funnits fler klubbar runt om i landet men att de har lagts ner på grund av bristande engagemang. Klubben har förhoppningar om att deras jobb kan få de andra arbetsplatserna att starta upp sina klubbar igen, för att få ett ökat samarbete mer centralt i företaget.

Klubbstyrelsen (Tatjana Zoric saknas)

Företaget positivt
Alla i styrelsen verkar vara överens om att det kommer att bli ett tufft men även roligt arbete att få till en stark och väl fungerande klubb. Företaget är positiva och nekar inte facklig tid och med hjälp från avdelningen så är alla övertygande om att det kommer bli hur bra som helst.

Text : Henrik Sörensson
Foto : Samir Ljutic

Klubbstyrelsen

Alma Olausson/ Ordförande
Tatjana Zoric/ Kassör
Hanna Fernström/ Sekreterare
Malin Örtendahl/ Ledamot
Kali Zanganna/ Ledamot

RAPPORT FRÅN RIKSDAGEN

Trygghet är en förutsättning...

Tidigare i några av min krönikor har jag skrivit om att vi ska knäcka gängkriminaliteten för jag tycker det är oerhört viktigt.
För tänk på vem som egentligen blir drabbad av otryggheten i bostadsområdet där man inte vågar gå ut på kvällen eller dålig arbetsmiljö på våra arbetsplatser jo det är arbetsklassen och just därför är trygghet så viktigt för oss Socialdemokrater att bekämpa brotten och brottens orsaker.
Brott ska bekämpas med alla medel. Poliserna behöver bli fler och bättre rustade. Trygghet handlar om ett arbete med schyssta villkor och en lön som går att leva på. Men också att den gemensamma välfärden ska finnas till när du behöver den liksom att bostadsbristen inte ska vara ett hinder för att förverkliga drömmar.
Trygghet är en förutsättning för ett jämlikt samhälle, för att nya göteborgare så snabbt som möjligt blir en del av samhället liksom att hälsoklyftor som skapar ojämlika livschanser bekämpas. Alla har rätt till en god hälsa. Vård ska ges i rätt tid och efter behov, inte efter plånbokens storlek eller viken adress du har.
Glädjande nog så sjunker brottsligheten i nordöstra Göteborg, även den upplevda tryggheten ökar. Men vi socialdemokrater ser också att det finns ännu mer att göra och mer åtgärder genomför vi för ett jämlikt och tryggt samhälle.

Mattias Jonsson (S)
Riksdagsledamot

Fackligt kompetenslyft hos trucktillverkare

Organisationslyftet har en målsättning, att lyfta medlemmarnas medvetande- och kunskapsnivå kring medlemskapet och påverkansmöjligheter, för att bygga ett ännu starkare IF Metall.

Björn Ivarsson, som är IF Metalls klubbordförande på trucktillverkaren Unicarrier, såg det som en möjlighet, då det fanns utrymme att genomföra fackliga medlemsutbildningar lokalt på arbetsplatsen. Klubben tog därför kontakt med avdelningens studiekommitté, för att konkretisera planerna.

Klubben ansvarade för kontakterna med arbetsgivaren. Studiekommittén planerade upplägg, handledarlag och innehållet för utbildningsdagarna. Allt kokades ihop till tre utbildningsdagar som schemalades under några fredagar från slutet av januari 2018 till slutet på februari.

Under utbildningsdagarna gick närmare 50 av arbetskamraterna från olika delar av företaget en ”Medlem i Facket”-utbildning, specialsydd för Unicarriers medlemmar.

Dagarna bjöd på många intressanta frågeställningar, diskussioner, nyfikna deltagare och en del goa skratt, där både arbetskamrater och handledare bjöd på sig själva.

Röster från deltagarna

Namn: Samir Meha
Arbetsuppgifter: Slutmontör på EKO 14 line, skjutstativtruckar.
Förtroendeuppdrag: Nej.
Vad tyckte du om att ha facklig utbildning på arbetsplatsen: Det var bra och lärorikt.
Innehåll: Allmän facklig info, försäkringar, diskriminering och jämställdhet, samhällsfrågor, Svenska modellen, fackets historia, studier.
Vad var mest intressant: Har aldrig kommit iväg på någon facklig utbildning tidigare, därför tyckte jag att alla delar var intressanta.
Var det något du inte visste tidigare, fick du någon tankeställare: Fick ett sammanhang och en bättre förståelse för hur dessa saker hänger ihop.

Namn: Helena Jonasson
Arbetsuppgifter: Förmontör på EKO 14 line, skjutstativtruckar.
Förtroendeuppdrag: Ja jag är skyddsombud på avdelningen.
Vad tyckte du om att ha facklig utbildning på arbetsplatsen: Jättebra att folk får information och förståelse för varför det är bra att vara medlem och varför facket är viktigt på jobbet.
Innehåll: Grunden med facket, historien och försäkringar.
Vad var mest intressant: Grupparbete och diskussioner kring fackliga löftet och kollektivavtalet.
Var det något du inte visste tidigare, fick du någon tankeställare: Jag har ju varit på en del utbildningar tidigare på SKF, men det var nyttigt med repetition. Kul att avdelningen kunde ställa upp med detta.

Arbetsgivaren stod för kaffe, fralla och lunch under utbildningsdagarna. Lokalerna låg på arbetsplatsen, vilket gjorde att handledarna från bland annat Volvo, SKF och Bilia fick chansen och se en glimt av fabriken där deras egna truckar tillverkas.
Handledarna berättade och diskuterade utifrån Fackets Historia, IF Metalls Verktygslåda samt hur organisationen är uppbyggd.
Deltagarna fick grupparbeta kring viktiga arbetsmarknadslagar för att få lite mer insyn i hur arbetsrätten fungerar. Vikten av hög organisationsgrad som ger starka fackliga kollektivavtal, och hur vi politiskt kan påverka lagarna som gäller i arbetslivet. Hur går jag tillväga för att påverka via min klubb och min organisation?
Under dagarna besökte även Thorbjörn ”Tobbe” Carlsson från Folksam utbildningen och gick igenom kollektivavtalets- och medlemskapets försäkringspaket. Katarina Bosetti Kristoffersson från Viskadalens folkhögskola, berättade om Jämställdhet- och Mångfald i arbetslivet

Text: Michael Blohm

Arbets- och miljömedicin (AMM)

Vid den Arbets- och miljömedicinska mottagningen i Göteborg tas det emot och utreds personer i Västra Götalandsregionen och Norra Halland med ohälsa och besvär som misstänks vara relaterade till patienternas arbets- eller omgivningsmiljö. Det är drygt femtio personer som arbetar på Arbets- och miljömedicinska mottagningen. Vid mottagningen finns läkare, sjuksköterskor, ergonomer, psykologer, yrkes- och miljöhygieniker och sekreterare.

Arbetsmedicin (AM)

– Patienter som kommer till arbetsmedicin har frågeställningar om effekterna av kemiska ämnen, vibrationer, fysikaliska faktorer, ergonomi och organisatoriska faktorer i arbetsmiljön. Personalen kan även bistå med experthjälp vid riskbedömning av gravida arbetstagare och vid tjänstbarhetsbedömningar, säger Anna Dahlman- Höglund, Docent och Sektionschef AM

En stor del av den arbetsmedicinska verksamheten handlar om preventivt arbete som sker via information och aktiv kunskapsförmedling inom regionen.
– AM medverkar bland annat i utbildning av läkare samt anordnar kurser och föreläsningar för företagshälsovård, primärvård, företag, fackföreningar, försäkringskassan med flera, säger Anna Dahlman-Höglund.
Andra uppgifter är utveckling och värdering av preventiva och hälsofrämjande program och strategier, rådgivning till företagshälsovård, annan sjukvård och allmänhet samt epidemiologisk bevakning och utvecklande av regionalt samarbete.

Miljömedicin (VMC)

Västra Götalandsregionens Miljömedicinska Centrum är ett miljömedicinskt kompetenscentrum vid Sahlgrenska Universitetssjukhuset i Göteborg. VMC ger rådgivnings- och utredningsservice till främst kommuner och länsstyrelser men även till invånare inom Västra Götalandsregionen och norra Halland. I uppdraget ingår att kartlägga miljörelaterade hälsorisker och deras orsaker med fokus på luftföroreningar

Anna Dahlman-Höglund & Anders Agrell

Toppa grillfesten med goda tillbehör

Sommaren är utan tvekan grillsäsong för de flesta, men ingen grillfest är komplett utan de goda tillbehören. Så här kommer några tips som både är goda och lättlagade. ***Smaklig måltid!***

Förrätt sallad med dip:

Ingredienser:
Morotsstavar
Gurkstavar
En knippe rädisor
En bunt sparris
svarta sesamfrön

Till dipsåsen behövs:
1 dl gräddfil
0.75 dl majonnäs
2 tsk strösocker
2 tsk paprikapulver
salt
svartpeppar

Här kan du variera och servera dina favoritgrönsaker efter tycke och smak.
Skär grönsakerna i stavar. Blanda ihop dippen och smaka av. Lägg dippen i ett glas,-montera grönsakerna lite snyggt, häll på sesamfrön och servera.

Balsamico och honungsglacerade rödbetor:

Ingredienser:
8 rödbetor
olivolja
salt
balsamicovinäger 2-3 msk
honung 2-3 msk

Skala rödbetorna och skär dom i klyftor och lägg i en ugnsform. Rör i olivolja, salt och peppar. Grädda i ugnen på 175 gr i ca 40 min. Ringla honung och balsamico över rödbetorna, och kör ytterligare 10 min eller tills dom känns klara.

Potatisgratäng med manchego ost:

Ingredienser (4 personer):
800 gr skivad potatis
2 st schalottenlök
2 st vitlöksklyftor
3 dl riven manchego
salt
peppar
2.5 dl grädde
2 msk senap
lite smör till gratäng formen

Skiva potatisen, hacka lökarna och smörj gratängformen.
Varva potatis och lök och den goda osten.
Smaksätt grädden med senap och häll på gratängen. Grädda i ugnen på 200 grader i 50-60 min.

utomhus, besvärsframkallande faktorer i inomhusmiljö, tungmetaller och organiska miljögifter i luft, mark, vatten och kost. Men även buller, radon, annan strålning och elektromagnetiska fält, berättar Anna Dahlman- Höglund.

Flera olika projekt bland annat Vibrationsskola

Vibrationsskola är en informationskväll som hålls på Arbets- och Miljömedicin i Göteborg som startades i höstas. Personer som utreds med frågeställningen vibrationsskada i händerna blir inbjudna. – Då har man möjlighet att samtala med andra i liknande situationer och diskutera med vårt team i vilket läkare, yrkeshygieniker, ergonom och sjuksköterska medverkar tillsammans med inbjudna från Arbetsförmedlingen och Galaxen Bygg (som arbetar med rehabilitering inom byggbranschen), berättar Anders Agrell, Astma/KOL Sjuksköterska.

Text: Henrik Sörensson

Behöver du eller din arbetsplats hjälp så kontakta AMM

Mån – fre 08:30 – 11:30
Tel: 031 – 786 63 00
Fax: 031 – 40 97 28
E-post: amm@amm.gu.se
Besöksadress:
Medicinaregatan 16A
Box 414, 405 30 Göteborg

Fackligt studieutbud
för medlemmar utan fackliga uppdrag

Är Du intresserad av att gå en facklig kurs? Se här om Du hittar något som verkar intressant!
Som vanligt när det gäller fackliga studier så anmäler Du Dig via Studieorganisatören på Din arbetsplats eller på mail goteborg@ifmetall.se - skriv Studier i ärenderaden, eller via telefon 031-774 32 11.

Vecka	Datum	Kursnamn	Målgrupp	Kursplats	Sista anm
SOMMARUPPEHÅLL					
35	27-29 aug	55+ Medlemsutb, äldre medlemmar	AM	L:Brattön	29 juni
35	1 sep	Fisketävling	AM	Gbg	29 juni
36	11-13 sep	Fackets försäkringar för medlemmar	MU	SKF	29 juni
36	6 sep	Gud har 99 namn	AM	SKF	29 juni
37	10-12 sep	Medlem i facket på engelska	MU	SKF	3 aug
37	13 sep	Rätten att vara sig själv på jobbet	AM	SKF	3 aug
38	17-19 sep	Lagar och avtal för medlemmar	MU	SKF	10 aug
38	20 sep	Läs för mig pappa!	AM	Gbg	10 aug
38	21 sep	Facklig introduktion	MU	SKF	10 aug
38	21 sep	Påverka din arbetsmiljö	AM	SKF	10 aug
39	24-26 sep	Medlem i facket	MU	SKF	17 aug
39	24-26 sep	Medlem i facket	MU	Kungälv	17 aug
39	27 sep	Sociala medier	AM	SKF	17 aug
40	1-3 okt	55+ Medlemsutb, äldre medlemmar	AM	Kungälv	24 aug
40	1-3 okt	55+ Medlemsutb, äldre medlemmar	AM	SKF	24 aug
40	2-3 okt	Om facket	MU30	Gbg	24 aug
40	5 okt	Schysst efter jobbet	AM	Gbg	24 aug
40	5,12,19okt	Medlem i facket	MU	SKF	24 aug
40	5 okt	Facklig introduktion	MU	Kungälv	24 aug
41	8-10 okt	Vår trygghet	AM	SKF	31 aug
41	10-11 okt	Om Samhället	MU30	Gbg	31 aug
41	11-12 okt	Självförsvar för kvinnor	AKM	Gbg	31 aug
42	15 okt	Jämställdhet i ett internationellt fackligt…	AM	SKF	7 sept
42	15-17 okt	Med livet som insats	MU	SKF	7 sept
42	15-17 okt	Medlemsutbildning+ Kost och motion	MU	SKF/Kristinedal	7 sept
42	18 okt	Läsprojekt för alla	AM	Gbg	7 sept
42	19 okt	Facklig introduktion	MU	Gbg	7 sept
42	20 okt	Innebandyturnering	AM	Gbg	7 sept
43	22-24 okt	Jämställdhet för medlemmar	MU	SKF	14 sept
43	23 okt	OM Försäkringar	MU30	Gbg	14 sept
43	25 okt	Stress och vila	AM	Kristinedal	14 sept
44	29-31 okt	Medlem i facket	MU	SKF	21 sept
44	29-31 okt	Vår trygghet	AM	Mölndal	21 sept
44	31-1 okt/nov	OM Facket	MU30	Gbg	21 sept
44	1 nov	Hur påverkar jag den lokala politiken	AM	SKF	21 sept
44	5-7 nov	Lagar och avtal för medlemmar	MU	SKF	28 sept
44	7-8 nov	OM främlingsfientlighet	MU30	VFHS	28 sept
44	8 nov	Ordets makt	AM	SKF	28 sept
44	9 nov	Facklig introduktion	MU	Mölndal	28 sept

Målgruppsförklaringar: MU = Medlem utan uppdrag, AM = Alla medlemmar, MU30 = medlem under 30 år och AM-SO = Alla medlemmar minus Skyddsombud. AKM =Alla kvinnliga medlemmar. BA = bemanningsanställda

Kursplatser: SKF = Externatkurser på SKF Klubbskola, Furirsgatan 1 i Göteborg. Kristinedal = Kristinedals träningscenter i Gamlestan. Mer information på www.kristinedal.nu/. Kusten = Hotell Kusten, Kustgatan 10, Göteborg. Mer information på www.hotellkusten.se. VFHS = Viskadalens Folkhögskola i Seglora, mellan Borås och Göteborg. Mer information på www.viskadalen.nu

QUIZ!

Tävla och vinn!

Fråga 1, Vad har du för fritidsförsäkring i ditt medlemskap hos IF Metall?
1, Olycksfallsförsäkring.
x, Hemförsäkring.
2, Reseförsäkring.

Fråga 2, Vem intervjuar Ulf i artikeln om ”Hållbara jobb”?
1, Mattias Jonsson.
x, Ann-Sofie Hermansson.
2, Angelica Teiffel.

Fråga 3, Vad heter detta numrets krönikör?
1, Linda Jansson.
x, Fanny Högrell.
2, Marie Nilsson.

Fråga 4, Vilket intresse har Daniel Birkeland?
1, Tv-spel.
x, Golf.
2, Frimärken.

Svaren på frågorna hittar du i de olika artiklarna i magasinet.

Fråga 5, Har du fått årets lönehöjning?
1, Ja.
x, Nej.
2, Vet inte.

Priser i quiz nummer 2 2018:
1:a pris är årskort (inträde) på Universeum för hela familjen (max 2 vuxna och tre barn).
2:a och 3:e pris är biobiljetter.
Tävlande måste vara medlem i IF Metall.

Vinnare i Quiz nr 1 2018

Rätt rad:
1. X
2. 1
3. 1
4. 2
5. 1,X,2

1:a pris En heldag på Liseberg med inträde och åkpass för hela familjen.
Mikael Andersson, Värmebehandling AB, Göteborg

2:a pris 2 st biobiljetter
Laila Ovring Volvo Personvagnar

3:e pris 2 st biobiljetter
Sofia Nordgren, Volvo Personvagnar

Välkommen till Gullholmen

På vackra Gullholmen ligger anläggningen Gullholmsbaden. Där äger IF Metall Göteborg, fyra stugor, i en fantastisk miljö! Gullholmsbaden är perfekt för dig som vill ha det lilla extra. Stugorna hyrs ut året runt, både veckovis och helger.

Husen är lagom för fem personer. De är moderna och utrustade med el, vatten, kyl/frys, TV, dusch och wc. Allt man kan tänkas behöva för några dagar i lugn och ro.

Restaurang och pub
I anläggningens huvudbyggnad finner du en restaurang med en vacker utsikt mot havet. Där erbjuds god mat till humana priser och restaurangen är känd bland annat för sin läckra skaldjursbuffé. Under vinterhalvåret finns även en pub öppen vid olika tillfällen.

Foto: Olle Sjöstedt

Information och bokning

Är du intresserad av att hyra en stuga, gå in på avdelningens hemsida www.ifmetall.se/goteborg för att hämta en ansökningsblankett.
Eller ring avdelningen, telefon 031-774 32 45 för hjälp och information.

B Posttidning

IF Metall Göteborg, Folkets Hus
Olof Palmes plats, 413 04 Göteborg

											PÅTAGLIG	FÖRSVANN OMÄRKLIGT	VILL FRUSEN	PAUS / HAR PRÄGLAT BARCELONA	
									FÖRVIRRADE / BERÖRAS						
									KRONOR I RIKSVAPNET				RULLAS MATTA / UPPFÖDNINGEN		
									HÖGT VÄRDERAD						NALLAR PÅ ANDRA SIDAN
									GÖR MAGNUM / KAN SE FRAMÅT			GÅR IN I LAND / TÄTA			
														SPRIDS SNABBT	
ÄTER VI BARA FLYTANDE FÖDA	DEN ÄR EN DEL AV SPÅRET		BERÄTTANDE DIKT		BRUKAR BRÖLLOP	TRÄFFAS	STROSA		VAGN SOM KAN FALLA / UGGLA						
BÄRHJÄLPEN					HAR GÄNGBILDNING / TIDMÄTARE						LUNS ELLER PUCKEL / HEMSIDA				
DRAR I KOPP							OMVÄNDA / ÖPPEN TILL SJÖSS						DRAG I STÖVELN / HIMLAKROPPEN		
HAN ÄR ETT KORTSPEL				MISSFLYT / ÄR VALSEN					STAD OCH TON / HALV DIAMETER			MYCKET BÖJT / BRA LEDARE			
TUBVARA VID GRILL						NÅGOT FÖR HUNGRIG / SKRAPAT									GOTT VIRKE
			KAN MAN PÅ NÄTET / KRAMDJUR						SMITTSAMT MEN OFARLIGT / UTHUSET						
SKILJS FRÅN VETE		PUBAR / STICKER UT I VATTNET						GÅR I HÄLLOR / MANIPULERA						GÖRA RENT ELLER UTESLUTA	
PARET PÅ SCENEN					INBAKAT I RYSSLAND / CONNERY						SEANSGÄST / KAN MAN MED KRILL				
LOCKAR KASTKUNNIGA	SÅGS ASTAIRE / STATLAND						NÅGOT ATT SE UPP TILL / EFTER JUL						LITEN DOSA		MÄLDE
				PLAN SOM EJ KAN FLYGA						INTAS KYLD / TID OCH TÄVLING					
SLITA SÖNDER						DEN BLIR LÄTT BAKFULL						VANLIGT ORDERORD			
KOMMER EFTER HAND				KUNDE HOVDAM VACKERT					GÅR LÄTT PÅ ETT BEN						SVANTE DREJENSTAM

©MEDIAKRYSS

Tryck: PR-Offset AB, Mölndal 2018